

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

לב.

עין משפט
נר מצוה

א מ״מ ח״מ חלל וְהִלְכֵּם
סַנְדְּרִיּוֹן הַלֵּלֶם אֶל וְהִלְכֵּם
שָׁם:
ב מ״מ ח״מ חלל טוֹשֵׁעַ
חִמָּם חֵל אֶת עֵשָׂן יִצ״ל
ג מ״מ ח״מ חלל עֲדוּת
הַלֵּלֶם אֶל סַמָּה עֵשָׂן קִי
טוֹשֵׁעַ חִמָּם חֵל אֶת עֵשָׂן
ט:
ד מ״מ ח״מ חלל מִלּוֹת
הַלֵּלֶם אֶל סַמָּה עֵשָׂן קִי
טוֹשֵׁעַ חִמָּם חֵל אֶת סַמָּה
י:
ה מ״מ ח״מ חלל הַלֵּלֶם אֶל
טוֹשֵׁעַ חִמָּם חֵל אֶת עֵשָׂן יִצ״ל
ו מ״מ ח״מ חלל שִׁמְשׁוֹת
הַלֵּלֶם אֶל טוֹשֵׁעַ חִמָּם חֵל אֶת
סַמָּה יִצ״ל
ז מ״מ ח״מ חלל שִׁמְשׁוֹת
עֲדוּת הַלֵּל אֶל סַמָּה עֵשָׂן
קִי
ח טוֹשֵׁעַ חִמָּם חֵל אֶת
סַמָּה יִצ״ל

תורה אור השלם

1. מִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה
לָכֶם בְּגֵר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי
אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:
וּיִקְרָא כַּד כֹּב

רבינו חננאל

פ"א אחד דיני ממונות
ואחד דיני נפשות בדרושני
ובתורה כן ואקשינן
וכו בענין דרשן חזקיה
בדיני ממונות וההיא
כשרי שומנו בחדא בינין
שמשיטה פ"א דערס ואמר
הואל ואה חנדינן וברש
הוה עיני עמנו בחדא
בינין השטת כשר והעדינן
פלוני השטת כשר והעדינן
כשרים חיישינן שמה
איתרוהו וכתבוהו וזה
ס"ד בענין דרשן חזקיה
הכי אמרינן שמה דהיא
בביתא חזקיה חזקיה דהיה
ס"ד איזו שמה חזקיה
עלה ולטעמין וקשיטת
מהחיתין דקמתי שטרי
חזב מהמרקמין פסולין
והמאמורס כשרים פסולין
הא לא קשיא. האי דרפא
אמינא לאקטרייזא דאיכא
למימר שטת זה האי
תכן להיות מאוחר דלא
שכת איניש שני דהיתרי
ובכן שנת שמשיטה דמרע
ליה לשטריה קמ"ל כיון
ושרשיית סופא שמשיטה
מיקיי אמינא אפשר דרפעי
ליה בתחלה לא באמצעייה
לפיקן תבב שנת שמשיטה
וושטר מאוחר וזה וכשר.
ומינ' הקשיא עומדת
שמינ' ר' תנניא לעולם
אפילו דיני ממונות
ומה
שטעס בדרוש חזקיה וזה
שטעס אמר (אחד ענין)

אחד דיני ממונות. מה בין דיני ממונות לדיני נפשות אף על גב דשנים בחקירה ודרישה מדכתיב משפט אחד יהיה לכם לענין מילי דתלו בזכות וחובה אין להשוותם דלא שייך דיני ממונות: **חיישינן** שמא איחרוהו. פ"ה איחרוהו מלכתוב עד אחד בניסן

ועל חנם דחק אלל י"ל כי ההיא דגט פשטו (ב"ב דף קעא. וסע) שטר שזמנו כתוב בו בשבת או בעשרה בתשרי שטר מאוחר הוא וכשר וה"נ שטר זה נכתב לפני חזק בניסן של שמיטה במקום הכתוב בשטר ומנאלא כשהגיע אחד בניסן של שמיטה שהוא זמנו של שטר לא היו צאותו מקום שהלכו למקום אחר וא"ת מאי איירא משום לאיתרוהו כי לא איחרוהו נמי יש להכשיר כדלמך ש"י ידעיתו יומא דלקיטתו ביה כמזבז יומא דלקיטתו ביה ושמאל לא בחדר בניסן נכתב אלל אחרי כן במקום הכתוב בו וי"ל דהכא בשטר מלוה איירי דאין לכתוב אלל יום שנכתב השטר ללא ליגבי ממעשדדי שלא כדקן ומיהו משמע מהכא דתלינן מספק להכשיר את השטר וקסה לפרה דריש פ"ק דר"ה (דף ג. וסע) ואין להאריך כאן:

גומרין בו ביום בין לזכות בין לחובה דיני נפשות גומרין בו ביום לזכות ובוים שלאחריו לחובה לפיכך אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב דיני ממונות⁶ הממאות והמהרות מתחילין מן הגדול דיני נפשות מתחילין מן הצד הכל כשרין לדון דיני ממונות ואין הכל כשרין לדון דיני נפשות אלא כהנים ליום וישראלים המשיאין לכהונה: **גמ'** דיני ממונות מי בעינן דרישה וחקירה ורמינהו⁷ שטר שזמנו כתוב באחד בניסן בשמיטה וזבאו עדים ואמרו היאך אתם מעידין על שטר זה והלא ביום פלוני עמנו הייתם במקום פלוני שטר כשר ועדיו כשרין חיישינן שמא איחרוהו וכתבוהו ואי סלקא דעתך בעינן דרישה וחקירה היכי⁸ חיישינן שמא איחרוהו וכתבוהו וליטעמך תיקשי לך מתני' ⁹שטרי חוב המוקדמין בפסולים והמאוחרים כשרין ואי סלקא דעתך בעינן דרישה וחקירה מאוחרין אמאי כשרין הא לא קשיא דעדיפא מינה קאמרינן דאפ' אחד בניסן בשמיטה דלא שכיחי אינשי דמוזפי דלזכא למימר שמא איחרוהו וכתבוהו דלא מרע לשטריה אפ"ה כיון דשביעית¹⁰ סופה משמטת מכשרינן מ"מ קשיא: סימן חרפ"ש: א"ר חנינא¹¹ דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה שנאמר משפט אחד יהיה לכם ומה מעם אמרו¹² דיני ממונות לא בעינן דרישה וחקירה כדי שלא תנעול דלת בפני לויין אלא מעתה

אפשר מפני עיניו הדין משנגמר הדין: הטהרות והטמאות. אם נא אדם לישאל על דבר
הגדול שבדיינים מה הוא אומר בדבר: מן הלא. מן הקטנים שמה יחייבנו הגדול ולא ירצו
(שמות כב) על דבריו של גדול ולקמן לה. רב כתיב בלא י"ד: הכל כשרין. ואפילו ממזר: וישאלים
שם בנותיהם לכהנים: גב' ^ו נאחד בנין בשמיטה. לקמן מפרש אמאי נקט שמיטה:
בנין בשמיטה והוא בעל חוב על חבירו על ידי משכון או על ידי פרוצבול שלא משמטן
דאם השנה של שמיטה ושבועות בניסן. אינה משמטת אלא בסופה דכתיב (דברים טו) מקח
בענין חיישן שמה איחרוהו ופסבחו. וקודם לכן ראו המלוה במקום הכתוב בשטר והוטל
עד אחד בניסן וכתביוהו במקום שאומרים המזימין ולא כתבו שם המקום שנכתב בו השטר
ואע"ג דלמרינן בגיטין (דף פ.) כי יתביטו בדיני כתובו בדיני ואע"ג דמימסרין לכו מילי
בהכי והיה ענה טובה קמ"ל שלא יבארוהו לדין הומה ללא לימרו והלא ביום פלוני עמנו
הו מכדי דרישה ותקירה לאכחושי קא אחיא והיה דקא מיתבחו קמן ניקו אן מתלרין
מתברייא אוריב מתמתיתא דלמיא ומאיה צפי כל: שטרי חוב המוקדמין. ליכתב קודם
זמן זמון הכתוב שלא דין וקנסין היחרא אטו איקראו ופסול אפי' זמון שני כדלמרינן בציבור
הו ראו יודעים שכלהו וקדמה לזמן הכתוב כאן: כשרין. דמעלייתא אפי' דקא מחילי ליה לשיבוצה עד
א"כ היכי מתלרין למילתא דשטרא ינמא ויפאס הוא ולא ראו עדים החמומים בו את המלוה הזאת
על פה ולא יערוף לקוחות דמלוה על פה לא טרפא ממשעבדי דלית לה קלא: הא. דמקשת לי
יניה קאלמרינן מתניתא דאוריבנא מינה העדיפה והחזיקה כח בדבר יותר מאותה משנה דאשמעינן
קאלמרי בו ביום לא הו מרעי למילתייהו לכתוב שטר המלוה העשית קודם לכן בלחוד זמן:
ין מן השמיטה שלא תשמש מעותיהם דליכא למימר איחרוהו וכתביוהו דלא מרעי לשטרייהו שהכל
להלוות בזמן שמיטה: אפי' כיון דשביעית. אינה משמטת אלא בסופה דכתיב מקח תלנין בציבורהו
דדדי: אמר רבי חנינא וכו'. ומתניתין דלורייא קמי תקנתא וברייא דרבנן בת תקנתא:
טעו

אחד דיני ממונות. בדרשה וחקירה. חקירות ודרשות שחוקרים את העדים שנאמר משפט אחד יהיה לכם ודדיי נפשות כתבי ודרשת וחקרת (דברים יא): **דיני ממונות בשלש.** הא ילפינן בפרק קמא (דף ב:): **פוטחין.** תחלה במשאו ומתנו של דין: צין לזכות בין לחובה. בלחש שטרלו צבא דדיני נפשות פותחין לזכות. ובגמרא [ט"ז] יליף לה: **מטין על פי אחד.** מטין את הדין אחר המרזיץ על פי דיין אחד כגון שני אומרים וכלי ואחד חייב או איפסל: **ודיני נפשות מטין ע"פ אחד לזכות.** שנים עשר מזכיר ואחד עשר מחייבים וכלי אבל לחובה אין מטין אחר הרוז אלא אם קרבו מחמתיו וזו הדין וזו הדין

על פ' אחד בין א
נפשות מוטין על פי א
לחובה דיני ממונות
לחובה דיני נפשות
מחזירין לחובה דיני
זכות וחובה דיני נפש
ואין הכל מלמדין חוב
חובה מלמד זכות והמ
דיני נפשות המלמד
המלמד זכות אין יכ
דיני ^הממונות דנין ב
נפשות דנין ביום וגו'
גומרין בו ביום בין לז
שלאחריו לחובה לפי
^הממונות ^ההטמאות ד
הכל כשרין לדון דר
כהנים ליום וישראל
דרישה וחקירה ור
ובאו עדים ואמרו ו
עמנו הייתם במקום
וכתבתו ואי סלקא
איחרוהו וכתבתו ו
פסולים ^ההמאוחזרים
אמאי כשרין הא לא
דלא שכיחי אינשי ד
לשטריה אפ"ה כיון
חרפ"ש: א"ר חנינא
ובחקירה שנאמר מש
בעינן דרישה וחקירה

מיתת בית דין דוחה שבת ולשהותו אי אפשר מפני עינוי הדת
טהרות מתחילין מן הגדול שואלין תחלה לגדול שבדיינים מה הו
לתלוק על דבריו משום לא תענה על ריב (עמות כז) על דבריו של גד
המשיאין לכהונה. המיוחסין וראוין להשיא בנותיהם לכהנים:
שומני כחוב. זמנו הוכיח שנכתב בחדד בינים שמיטה והואיל
שציעתו אי שיהיג ועמו לגבות קודם כל השנה על שמינית וז
שבע שנים לסוף שציעתו חוה קדם ותצטו: **חיישין שמא איחרו**
עליהם לכתוב שטר ואיחרוהו מלכותו עד אחד בינים וכתבוהו
אלא שם המקום שראו המלוה שם. ואע"ג דאמרין בגיטין
בשילי מיהו אם כתבו בשילי לא מפיסקיל בהכי וההיא ענה טובה
הייתם בהיני: **היכי.** אמר שמא איחרוהו מכדי דרישה וחקירה
למילתייהו בשמא: **וליעמדין.** דלמותב מברייתא אותיב ממתניתין
המלוה: **פשוטין.** דקא עני למטרפל לקוחות זמון הכתוב שלא דקי
נשך [צ"מ ע"ג]: **והמאורחין.** שבאו עדים ואמרנו לוידיעם במלוה זו שקי
השמא. אלמא לא בעינן דרישה וחקירה דא"כ היכי מתרגלינן למילתא
ואי משום הנך סהדי אחריני תהוי כמלוה על פה ולא יערוק לקוחותו
לוציבה ממתניתין לא קשיא לי דעדיפא מיהא קאמרין מתניתא דלחור
בנותא דאפילו שמיטה דאי לאו דווקא קאמרין בו ביום לא הו
דלא **רביאי אינשי דמופין.** משום דמתיראין מה שמיטה שלא תשטמ
מרגני אחריי לומר מוויף הוא שאין דרך להלוות בזמן שמיטה: **אפי**
ומכשרינן: **מכל מקום.** מתני' קשיין אדאדי: **אמר רבי חנינא וכו'**

מסורת הש"ס

(א) ר"ה סה; (ב) בחדר
תשנה ל"ג מלת מורחז;
(ג) גינן (ט, ז) [תוספת
מחשבת פ"ה]; (ד) ד"ה מוס'
יחזקין; (ה) ר"ה סה
מקדש וכו' ותוס' בדרות
לה; (ו) אינה דלמרחץ,
ב"מ י. עב. ר"ה ב. דרך
[תוספת פ"ה מ"ה י"ב
מק: קטף; (ז) גליל ב:
במות קטן]; (ח) שמות
[ב"מ (ט) קטן; (י) לקמן
גל; (כ) במדבר לה];
וכוונה;
(כא) לקמן דל; (כב) גל'
מחר דל שומן; (כג) ב"ה
ביתא, בנים; (כד)
קטף.

גליון הש"ס

מתני' אחד דיני ממונות.
עיי' זכאים דף לב ע"ב תוס'
ד"ה אי:

מוסף רש"י

[illegible]